ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
3 Οκτωβρίου 1985 *

Στην υπόθεση 46/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht του Αμβούργου, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Nordgetreide GmbH & Co. KG

και

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς το κύρος του κανονισμού 746/79 της Επιτροπής, της 11ης Απριλίου 1979, περί τροποποιήσεως ορισμένων νομισματικών εξισωτικών ποσών στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 95, σ. 3) και του κανονισμού 3013/80 της Επιτροπής της 21ης Νοεμβρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 2140/79 όσον αφορά ορισμένα νομισματικά εξισωτικά ποσά, καθώς και του κανονισμού 2803/80 όσον αφορά ορισμένες επιστροφές λόγω εξαγωγής στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 312, σ. 12),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, O. Due και K. Κακούρη, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν

— η εταιρία Nordgetreide GmbH & Co. KG, καθής στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Festge,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον B. Jansen και την C. Berardis-Kayser,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Φεβρουαρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα πραγματικά περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 6ης Ιανουαρίου 1984, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Φεβρουαρίου ιδίου έτους, το Finanzgericht Αμβούργου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος των κανονισμών της Επιτροπής 746/79, της 11ης Απριλίου 1979, περί τροποποιήσεως ορισμένων νομισματικών εξισωτικών ποσών στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 95, σ. 3) και 3013/80, της 21ης Νοεμβρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 2140/79 όσον αφορά ορισμένα νομισματικά εξισωτικά ποσά καθώς και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2803/80 όσον αφορά ορισμένες επιστροφές λόγω εξαγωγής στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 312, σ. 12) και ως προς τις συνέπειες σε περίπτωση ενδεχόμενης ακυρότητας.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Nordgetreide GmbH & Co. KG, προσφεύγουσας στην κύρια δίκη (στο εξής Nordgetreide), και του Hauptzollamt Hamburg-Jonas (στο εξής Hauptzollamt), καθού στην κύρια δίκη.

3 Κατά τη διάρκεια των περιόδων από 29 Μαΐου μέχρι 21 Ιουνίου 1979 και από 25 Νοεμβρίου 1980 μέχρι 15 Μαρτίου 1981, η Nordgetreide εξήγαγε στη Δανία, στη Σουηδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο σιμιγδάλια αραβοσίτου και σιμιγδάλια που προορίζονταν για τη βιομηχανία ζυθοποιίας και τα οποία υπάγονταν στις δασμολογικές διακρίσεις 11.02 A V α) 1 και 2 του κοινού δασμολογίου (πληγούρια και σιμιγδάλια αραβοσίτου προορισμένα διά την βιομηχανίαν ζυθοποιίας και έτερα).

4 Το Hauptzollamt υπολόγισε τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που έπρεπε να καταβληθούν στη Nordgetreide εφαρμόζοντας για τις εξαγωγές που είχαν διενεργηθεί

μέχρι τον Ιούνιο 1979 τον κανονισμό 746/79 της Επιτροπής και τον κανονισμό 3013/80, που τέθηκε κατόπιν σε ισχύ. Κατά τον κανονισμό 746/79, τα ισχύοντα νομισματικά εξισωτικά ποσά ανέρχονταν σε 67,01 γερμανικά μάρκα (DM) και, σύμφωνα με τον κανονισμό 3013/80, ανέρχονταν σε 50,36 και 56,62 DM ανά τόνο.

5 Η εταιρία Nordgetreide, θεωρώντας ότι δικαιούνταν να λάβει μεγαλύτερα νομισματικά εξισωτικά ποσά, υπέβαλλε κάθε φορά ενστάσεις κατά των αποφάσεων του Hauptzollamt. Οι ενστάσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο απορριπτικών αποφάσεων κατά των οποίων η Nordgetreide προσέφυγε στο Finanzgericht Αμβούργου, ενώπιον του οποίου προσέβαλε τον υπολογισμό των εξισωτικών ποσών που είχε κάνει το Hauptzollamt, θέτοντας υπό αμφισβήτηση το κύρος των κανονισμών 746/79 και 3013/80.

6 Το Finanzgericht Αμβούργου, θεωρώντας ότι η επίλυση της διαφοράς που του υποβλήθηκε εξαρτιόταν από το κύρος των διατάξεων των αμφισβητούμενων από την προσφεύγουσα κανονισμών της Επιτροπής, υπέβαλε στο Δικαστήριο τα εξής δύο προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Είναι ανίσχυροι οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 746/79 της 11ης Απριλίου 1979 και 3013/80, της 21ης Νοεμβρίου 1980, της Επιτροπής κατά το μέτρο που καθορίζουν για τα προϊόντα της δασμολογικής διάκρισης 11.02 A V α) 1 και 2 (πληγούρια και σιμιγδάλια αραβοσίτου προοριζόμενα διά την βιομηχανίαν ζυθοποιίας και έτερα) νομισματικά εξισωτικά ποσά ύψους μόνο 67,01 DM, 56,62 DM ή 50,36 DM ανά τόνο;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: ποιες συνέπειες συνάγονται από την ακυρότητα; »

Επί του πρώτου ερωτήματος

Οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο

7 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη εκθέτει ότι η λύση που υιοθέτησε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1980 (Société coopérative « Providence agricole de la Champagne » κατά Office national interprofessionnel des céréales, 4/79, Slg. σ. 2823, και Maïseries de Beauce κατά Office national interprofessionnel des céréales, 109/79, Slg. σ. 2883), κατά την οποία το ύψος των νομισματικών εξισωτικών ποσών που ισχύουν για τα παράγωγα προϊόντα μιας δεδομένης ποσότητας αραβοσίτου σε μια συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, των οποίων η τιμή εξαρτάται από την τιμή του αραβοσίτου, δεν πρέπει να είναι σαφώς ανώτερο του ύψους του νομισματικού εξισωτικού ποσού που έχει οριστεί γι' αυτή τη δεδομένη ποσότητα αραβοσίτου, συνεπάγεται επίσης, εξ αντιδιαστολής, ότι το εν λόγω ποσό δεν πρέπει, επίσης, να είναι

σαφώς κατώτερο του εξισωτικού ποσού για την πιο πάνω ποσότητα αραβοσίτου. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι επίδικοι κοινοτικοί κανονισμοί, κατά παράβαση της νομολογίας αυτής, μείωσαν τους συντελεστές μετατροπής του αραβοσίτου σε σιμιγδάλια αραβοσίτου από 1:1,8, δηλαδή 1,8 τόνοι αραβοσίτου για την παραγωγή ενός τόνου σιμιγδαλίων, που ίσχυε αρχικά, σε 1:1,5, πράγμα που συνεπάγεται μείωση 20 % σχεδόν των νομισματικών εξισωτικών ποσών για το παράγωγο αυτό προϊόν.

8 Έτσι, οι επίδικοι κανονισμοί είναι ασυμβίβαστοι προς το σύστημα των νομισματικών εξισωτικών ποσών το οποίο διέπεται από την αρχή της ουδετερότητας, καθόσον, κατά παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, νοθεύουν τον ανταγωνισμό, θέτοντας τις μεταποιητικές επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε χώρες με ισχυρό νόμισμα σε μειονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών τους που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες με μη ισχυρό νόμισμα. Πράγματι, οι πρώτες λαμβάνουν, κατά την εξαγωγή των προϊόντων μεταποιήσεως, νομισματικά εξισωτικά ποσά τα οποία είναι, στο σύνολό τους, κατώτερα αυτών που υποχρεώθηκαν να καταβάλουν κατά την εισαγωγή του βασικού προϊόντος. Αντιθέτως, οι δεύτεροι, κατά την εξαγωγή των μεταποιημένων προϊόντων, καταβάλλουν νομισματικά εξισωτικά ποσά κατώτερα αυτών που είχαν λάβει κατά την εισαγωγή του βασικού προϊόντος.

9 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη θεωρεί ότι, για να αποφευχθούν τα αποτελέσματα αυτά που εισάγουν διακρίσεις, η Επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει ένα ενιαίο σύστημα το οποίο θα λειτουργούσε ανεξάρτητα από τις διάφορες διαδικασίες παραγωγής και το οποίο θα συνίστατο είτε στην κατάργηση των εξισωτικών ποσών για τα λοιπά παράγωγα προϊόντα αραβοσίτου ενώ, παράλληλα, θα τα διατηρούσε για το κύριο παράγωγο προϊόν, δηλαδή τα σιμιγδάλια αραβοσίτου των δασμολογικών διακρίσεων 11.02 A V α) 1 ή 2, και την εφαρμογή του αρχικού συντελεστή μεταποιήσεως του 1 προς 1,8, είτε στην εγκατάλειψη της διαδικασίας μεταποιήσεως, όπως εκτέθηκε μονομερώς από τους γαλλικούς μύλους, που ήταν προσφεύγοντες στις υποθέσεις 4 και 109/79, και τη χρησιμοποίηση, ως βάσεως, της διαδικασίας μεταποιήσεως που εφαρμόζεται συχνότατα από τους αραβοσιτόμυλους της Κοινότητας.

10 Σχετικά με το ζήτημα αυτό, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη αναφέρει ότι, κατά τη διαδικασία που έκανε δεκτή το Δικαστήριο στις προαναφερθείσες αποφάσεις της 15ης Οκτωβρίου 1980, η οποία ήταν αυτή που ακολουθούν οι γαλλικοί αραβοσιτόμυλοι, από 1,8 τόνους αραβοσίτου παράγεται ένας τόνος σιμιγδαλίων αραβοσίτου, 0,27 τόνοι αλεύρου και 0,27 τόνοι αλεύρου χορτονομής καθώς και 0,242 τόνοι βλαστών με φύρα 0,018 τόνους. Αντιθέτως, κατά τη διαδικασία που ακολουθεί η προσφεύγουσα καθώς και οι περισσότεροι από τους εγκατεστημένους στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τις χώρες της Benelux μύλους και η οποία είναι η πιο σύγχρονη από οικονομική άποψη, από 1,8 τόνους αραβοσίτου, παράγεται ένας τόνος σιμιγδαλιών, 0,27 τόνοι αλεύρου και 0,09 τόνοι πίτυρα ή άλευρο χορτονομής, ενώ οι εναπομένοντες 0,4 τόνοι αποτελούνται από βλαστούς και φλοιούς οι οποίοι περιέχουν μη εμπορεύσιμες λιπαρές ουσίες και μεταποιούνται σε άλευρο από εξαγωγή βλαστών αραβοσίτου και σε έλαιο από βλαστούς αραβοσίτου, για τους οποίους δεν καταβάλλεται κανένα

εξισωτικό ποσό και οι οποίοι πωλούνται σε χαμηλές τιμές, υφιστάμενοι τον ανταγωνισμό των υποκατάστατων προϊόντων που εισάγονται χωρίς εισφορές και/ή εξισωτικούς φόρους από τις τρίτες χώρες.

11 Σχετικά, η προσφεύγουσα στην κυρία δίκη υποστηρίζει ότι οι βλαστοί αραβοσίτου που εμφανίζονται στη διαδικασία παραγωγής των γαλλικών μύλων δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη διότι είναι αποτέλεσμα της ανεπάρκειας των τεχνικών εγκαταστάσεων η οποία καθιστά αδύνατη τη μεταποίησή τους σε έλαιο αραβοσίτου και σε άλευρο από έλαιο αραβοσίτου, πράγμα που είναι οικονομικώς ορθολογικότερο.

12 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη κατέθεσε πίνακες για να αποδείξει ότι, κατά τη διαδικασία παραγωγής των γαλλικών μύλων, για την περίοδο Μαΐου — Ιουνίου 1979, κατ' εφαρμογή του κανονισμού 746/79, τα νομισματικά εξισωτικά ποσά για τα παράγωγα προϊόντα του αραβοσίτου υπερέβησαν κατά 8,44 DM τα εξισωτικά ποσά για τον αραβόσιτο, ενώ κατά τη γερμανική διαδικασία παραγωγής, τα εξισωτικά ποσά για τα παράγωγα προϊόντα είναι, συνολικά, κατά 1,17 DM κατώτερα· ομοίως, κατά τη γαλλική διαδικασία παραγωγής, για την περίοδο από Νοέμβριο 1980 μέχρι Μάρτιο 1981, κατ' εφαρμογή του κανονισμού 3013/80, το σύνολο των εξισωτικών ποσών για τα παράγωγα προϊόντα ανέρχεται για μεν τη διαδικασία παραγωγής σιμιγδαλιών αραβοσίτου που προορίζονται για τη βιομηχανία ζυθοποιίας κατά 7,40 DM κατώτερο, για δε τη διαδικασία παραγωγής των λοιπών σιμιγδαλιών αραβοσίτου της δασμολογικής διάκρισης 11.02 A V α) 2 κατά 1,14 DM, ενώ, κατά τη γερμανική διαδικασία παραγωγής, η διαφορά αυτή ανέρχεται σε 12,05 DM και 5,79 DM, αντίστοιχα. Η διαφορά αυτή, κατά τη Nordgetreide, είναι σημαντική, αν ληφθεί υπόψη ότι, όπως εκτέθηκε πιο πάνω, το μειονέκτημα που προκύπτει από τη διαφορά αυτή για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε χώρες με ισχυρό νόμισμα προστίθεται στο πλεονέκτημα που ήδη έχουν οι επιχειρήσεις που ειναι εγκατεστημένες σε χώρες με υποτιμημένο νόμισμα.

13 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη προσθέτει ότι η κοινοτική ρύθμιση περί καθορισμού των νομισματικών εξισωτικών ποσών δεν λαμβάνει υπόψη τις δαπάνες μεταποιήσεως της πρώτης ύλης σε παράγωγα προϊόντα, οι οποίες είναι μεγαλύτερες για τις γερμανικές επιχειρήσεις εφόσον πραγματοποιούνται σε ισχυρό εθνικό νόμισμα.

14 Η Επιτροπή υποστηρίζει, καταρχάς, ότι στοιχεία όπως οι δαπάνες μεταποιήσεως και διαθέσεως στο εμπόριο των παράγωγων προϊόντων δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη, διότι είναι άσχετα προς το σύστημα των νομισματικών εξισωτικών ποσών, ο σκοπός του οποίου περιορίζεται στη διατήρηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των γεωργικών προϊόντων κατά το μέτρο που οι κοινές τιμές υπολογίζονται βάσει συντελεστή μετατροπής των νομισμάτων (πράσινη τιμή), που δεν αντιστοιχεί στην πραγματική τους τιμή (συναλλάγματος). Εξάλλου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι έστω και αν μπορούσε να

διαθέτει ακριβείς ενδείξεις για να ελέγξει το κατά πόσο τα σχετικά με τη μεταποίηση μειονεκτήματα που υφίστανται εις βάρος των επιχειρήσεων των χωρών με ισχυρό νόμισμα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, δεν θα επρόκειτο παρά για αριθμούς που αναφέρονται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, που δεν θα ήταν δυνατό, γενικά, να θεωρηθούν ως καθοριστικές για την εξέταση του κύρους των επίδικων κανονισμών.

15 Η Επιτροπή τονίζει, περαιτέρω, ότι με τον κανονισμό 3013/80 προέβη σε τροποποίηση των επίμαχων νομισματικών εξισωτικών ποσών προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 1980 που εκδόθηκαν στις προαναφερθείσες υποθέσεις 4/79, 109/79, καθώς και την απόφαση της ίδιας ημέρας στην υπόθεση 145/79 (Roquette, Slg. σ. 2917), η τροποποίηση δε αυτή δεν μπορούσε να συνίσταται παρά σε μείωση των εξισωτικών ποσών για τα προϊόντα μεταποιήσεως στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας παραγωγής, ώστε το ποσό που καταβάλλεται για τα τελευταία να μην υπερβαίνει σαφώς και συστηματικώς τα εξισωτικά ποσά για το βασικό προϊόν.

16 Η Επιτροπή αναφέρει ότι με τον κανονισμό 746/79, μεταβλήθηκε ο τρόπος υπολογισμού που ίσχυε προηγουμένως, καθόσον μειώθηκε από 1:1,60 σε 1:1,50, ο συντελεστής μεταποιήσεως αραβοσίτου για το σημαντικότερο προϊόν της διαδικασίας παραγωγής θραυσμάτων αραβοσίτου, δηλαδή των πληγουριών και των σιμιγδαλιών της διακρίσεως 11.02 A V α) 1 του κοινού δασμολογίου ώστε να λαμβάνονται καλύτερα υπόψη τα λοιπά προϊόντα μεταποιήσεως που προκύπτουν κατά την παραγωγή των θραυσμάτων αραβοσίτου.

17 Η Επιτροπή τονίζει ότι ο κανονισμός 746/79 θα μπορούσε να θεωρηθεί ανίσχυρος κατά το μέτρο που ο τρόπος υπολογισμού που υιοθέτησε δεν ελάμβανε υπόψη το γεγονός ότι, σύμφωνα με τον κανόνα που αναγνώρισε η απόφαση του Δικαστηρίου στην προαναφερθείσα υπόθεση 145/79, το ύψος των νομισματικών εξισωτικών ποσών για τα προϊόντα μεταποιήσεως υπέρβαινε κατά τρόπο σαφή και συστηματικό το ύψος των εξισωτικών ποσών για τον αραβόσιτο· με την απόφαση αυτή έρχεται επίσης σε αντίθεση το γεγονός ότι ο υπολογισμός που υιοθέτησε ο κανονισμός 746/79 στηριζόταν στην τιμή παρεμβάσεως για το βασικό προϊόν, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προβλεπόμενη επιστροφή λόγω παραγωγής για τα θραύσματα αραβοσίτου που προορίζονταν για τη βιομηχανία ζυθοποιίας. Εντούτοις η Επιτροπή παρατηρεί ότι η κήρυξη για τους λόγους αυτούς, του κανονισμού 746/79 ως ανίσχυρου κατά το μέτρο που θα οδηγούσε σε μείωση του εξισωτικού ποσού για τα θραύσματα αραβοσίτου που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία ζυθοποιίας εντός της Κοινότητας θα κατέληγε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς αυτό που επιδίωξε η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη.

18 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο κανονισμός 3013/80 είναι σύμφωνος προς τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία τα εξισωτικά ποσά των παράγωγων προϊόντων δεν πρέπει να είναι « σαφώς ανώτερα » αυτών που ισχύουν για τις ποσότητες

του βασικού αραβοσίτου. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το σύστημα υπολογισμού που εισάγει ο κανονισμός αυτός προκύπτει από την ανάγκη να λάβει υπόψη της, κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που έχει, τόσο για τον υπολογισμό του συντελεστή μεταποιήσεως όσο και για τον προσδιορισμό της διαδικασίας παραγωγής που πρέπει να ληφθεί υπόψη, αρκετούς σύνθετους παράγοντες και να αναφερθεί σε μέσες τιμές και όχι στην κατάσταση κάθε συγκεκριμένου κατασκευαστή. Επιμένει ότι δεν μπορεί να πετύχει μια μαθηματική ισορροπία μεταξύ των εξισωτικών ποσών που ισχύουν αντίστοιχα για τα προϊόντα μεταποιήσεως και της ισοδύναμης ποσότητας του βασικού προϊόντος πράγμα το οποίο, άλλωστε, δεν επιβάλλεται ούτε από το βασικό κανονισμό 974/71 του Συμβουλίου ούτε από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Οκτωβρίου 1980.

19 Η Επιτροπή παρουσιάζει πίνακες από τους οποίους προκύπτει ότι τα καταβαλλόμενα για το βασικό αυτό προϊόν ποσά είναι ελάχιστα ανώτερα των εξισωτικών ποσών για τα προϊόντα της μεταποίησής του, διότι για 1,883 τόνους αραβοσίτου που απαιτούνται για την παραγωγή ενός τόνου θραυσμάτων αραβοσίτου τα εξισωτικά ποσά ανήρχοντο, το Νοέμβριο 1980, σε 71,08 DM, ενώ για τα προϊόντα μεταποιήσεως, σύμφωνα με τη σχετική στην προκειμένη περίπτωση διαδικασία παραγωγής ήσαν 67,97 DM, πράγμα που αντιπροσωπεύει απλώς μια διαφορά 3,11 DM, ίση προς 4,3 %.

20 Η Επιτροπή θεωρεί ότι πλήρης ουδετερότητα όλων των νομισματικών εξισωτικών ποσών στο ενδοκοινοτικό εμπόριο δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά με αντίτιμο την πρόκληση αύξουσας αστάθειας στο εμπόριο με τις τρίτες χώρες ή, αντιστρόφως, με αντίτιμο εξισωτικά ποσά μη αντιστοιχούντα πλέον στα κριτήρια που έχει ορίσει το Δικαστήριο. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η ασήμαντη αναταραχή που είναι δυνατό να προκύψει για τη βιομηχανία μιας χώρας με ισχυρό νόμισμα, όπως η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αντισταθμίζεται από το πλεονέκτημα που προκύπτει γι' αυτή σε περίπτωση εξαγωγής προς τρίτες χώρες. Επομένως, υποστηρίζει ότι ο υπολογισμός που υιοθέτησε διασφαλίζει γενικά ουδετερότητα όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ των *εμπόρων* από χώρες με ανατιμημένο και των εμπόρων από χώρες με υποτιμημένο νόμισμα.

21 Τέλος, η Επιτροπή αντικρούει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας στην κύρια δίκη, κατά τους οποίους δεν υφίσταται αγορά για τους βλαστούς αραβοσίτου και καταθέτει στατιστικά στοιχεία για να αποδείξει τον όγκο των ανταλλαγών επί του προϊόντος αυτού, τόσο στο εσωτερικό της Κοινότητας όσο και με τις τρίτες χώρες.

Γενικές παρατηρήσεις

22 Πρέπει να τονιστεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλέπε εσχάτως την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση 145/79), τόσο για τα βασικά όσο και για τα

εξαρτώμενα προϊόντα (προϊόντα των οποίων η τιμή εξαρτάται από την τιμή άλλου προϊόντος), η καθιέρωση των νομισματικών εξισωτικών ποσών αποσκοπεί στη διόρθωση των (δυσμενών) συνεπειών των διακυμάνσεων των ασταθών ισοτιμιών οι οποίες, σε ένα σύστημα οργανώσεως των αγορών των γεωργικών προϊόντων βάσει κοινών τιμών, είναι ικανές να προκαλέσουν διαταραχές στο εμπόριο, και, ιδίως, να θέσουν σε κίνδυνο το προβλεπόμενο για τα προϊόντα αυτά σύστημα παρεμβάσεως. Επομένως, η καθιέρωση νομισματικών εξισωτικών ποσών αποβλέπει κυρίως στη διατήρηση του συστήματος των ενιαίων τιμών στις γεωργικές οργανώσεις της αγοράς. Δεν αποβλέπει, και δεν είναι δυνατό να αποβλέπει, στην παροχή συμπληρωματικής προστασίας στις αγορές στο επίπεδο των γεωργικών τιμών του τάδε ή του δείνα κράτους μέλους σε σχέση με τα λοιπά κράτη μέλη, πράγμα το οποίο αποτελεί στόχο ασυμβίβαστο με την επιδιωκόμενη ενότητα.

23 Εξάλλου, όσον αφορά, ειδικότερα τα εξαρτώμενα προϊόντα, πρέπει να παρατηρηθεί, όπως δέχτηκε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 12ης Νοεμβρίου 1974 (Roquette, 34/74, Slg. σ. 1217) και της 15ης Οκτωβρίου 1980 (η προαναφερθείσα υπόθεση Roquette Frères, 145/79), ότι, ενώ για τα βασικά προϊόντα οι νομισματικές διακυμάνσεις μπορούν να αντισταθμίζονται πλήρως, δεν συμβαίνει το αυτό και για τα εξαρτώμενα προϊόντα. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 974/71 για τα τελευταία αυτά προϊόντα, τα νομισματικά εξισωτικά ποσά είναι ίσα με την επίπτωση που έχει επί της τιμής των προϊόντων για τα οποία πρόκειται η εφαρμογή του εξισωτικού ποσού επί των τιμών του βασικού προϊόντος. Η έννοια του όρου « επίπτωση » στη διάταξη αυτή επιτρέπει απλώς στην Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη, για τον καθορισμό των νομισματικών εξισωτικών ποσών, την επίπτωση που έχουν τα εξισωτικά ποσά τα οποία εφαρμόζονται επί του βασικού προϊόντος στην τιμή του εξαρτώμενου προϊόντος.

24 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση 145/79, ο υπολογισμός της επίπτωσης του νομισματικού εξισωτικού ποσού που έχει οριστεί για ένα βασικό προϊόν επί της τιμής των εξαρτώμενων προϊόντων, δημιουργεί για ένα μεγάλο αριθμό προϊόντων, των οποίων η μέθοδος κατασκευής και η σύνθεση είναι δυνατό να ποικίλλουν στις διάφορες περιφέρειες της Κοινότητας, δυσχερή προβλήματα οικονομικής και τεχνικής φύσεως. Στην Επιτροπή εναπόκειται να επιλύσει τα προβλήματα αυτά, διατηρώντας ταυτόχρονα κάποια συνοχή και έναν ελάχιστο βαθμό διαφάνειας στο σύστημα των εξισωτικών ποσών που έχει αναλάβει να θεσπίσει στον τομέα αυτόν. Για το σκοπό αυτόν, η Επιτροπή πρέπει να διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως ιδίως όσον αφορά την ύπαρξη ή την απειλή διατάραξης στο εμπόριο, τον αριθμό των εξαρτώμενων προϊόντων για τα οποία πρέπει να θεσπιστεί ένα εξισωτικό ποσό καθώς και την επίπτωση επί της τιμής του εξαρτώμενου προϊόντος του εξισωτικού ποσού που έχει θεσπιστεί επί του βασικού προϊόντος. Ο καθορισμός

του εξισωτικού ποσού για ένα μεταποιημένο προϊόν δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για το λόγο και μόνο ότι ο υπολογισμός της επίπτωσης του εξισωτικού ποσού που ισχύει επί του βασικού προϊόντος δεν είναι απολύτως εύστοχος για την τάδε ή δείνα επιχείρηση ή όμιλο παραγωγών, διότι μπορεί να καταστεί απαραίτητη η προσφυγή σε κατ' αποκοπήν υπολογισμούς. Επομένως, δεν είναι δυνατό να απαιτηθεί από την Επιτροπή να μπορεί να πετύχει μια μαθηματικώς απόλυτη ισορροπία μεταξύ των δύο κατηγοριών νομισματικών εξισωτικών ποσών.

25 Στον πιο πάνω συλλογισμό, πρέπει να προστεθεί και αυτός που προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 974/71, το οποίο ορίζει ότι « δεν καθορίζεται εξισωτικό ποσό για τα προϊόντα για τα οποία το ποσό που υπολογίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 δεν έχει παρά ελάχιστη σημασία σε σχέση προς τη μέση αξία τους ». Όμως, μολονότι τα νομισματικά εξισωτικά ποσά δεν είναι αναγκαίο να καθορίζονται όταν είναι ασήμαντα σε σχέση με τη μέση αξία του προϊόντων, δεν είναι, επίσης, δυνατό να απαιτείται τα ποσά αυτά να καθορίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξαφανίζεται ακόμα και η διαφορά που αντιπροσωπεύει ελάχιστο ποσοστό των ίδιων των νομισματικών εξισωτικών ποσών και η οποία, κατά συνέπεια, δεν μπορεί παρά να είναι ασήμαντη σε σχέση με την αξία του εμπορεύματος.

26 Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό των νομισματικών εξισωτικών ποσών για τα εξαρτώμενα προϊόντα, δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη της παρά μόνο την επίπτωση των καθορισμένων για τα βασικά προϊόντα ποσών, δηλαδή τη μετακύλιση των εξισωτικών ποσών που ισχύουν για το βασικό προϊόν επί της τιμής των εξαρτώμενων προϊόντων και όχι στοιχεία άσχετα προς την επίπτωση αυτή.

27 Η εξέταση του κύρους των κανονισμών 746/79 και 3013/80 επιβάλλεται να γίνει υπό το φως όλων των προηγούμενων σκέψεων.

Επί του κύρους του κανονισμού 746/79

28 Επί του μοναδικού λόγου ακυρότητας, που προβάλλει η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη και ο οποίος αφορά τη διαφορά μεταξύ των νομισματικών εξισωτικών ποσών που ισχύουν για τον αραβόσιτο και αυτών που ισχύουν για τα παράγωγα προϊόντα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διαφορά του 1,45 %, που σύμφωνα με τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας στην κύρια δίκη προκύπτει, εν προκειμένω, από τη σύγκριση των δύο ποσών, είναι ασήμαντη.

29 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από την εξέταση του πρώτου ερωτήματος, όσον αφορά τον κανονισμό 746/79, δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του.

Επί του κύρους του κανονισμού 3013/80

30 Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη υποστηρίζει ότι ο κανονισμός 3013/80 είναι ανίσχυρος διότι τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που ίσχυσαν για τα παράγωγα προϊόντα ήταν πολύ χαμηλά σε σύγκριση με αυτά που ίσχυσαν για τον αραβόσιτο. Κατά τους υπολογισμούς της, υπάρχει διαφορά 17,73 % για τα σιμιγδάλια που προορίζονται για τη βιομηχανία ζυθοποιίας και 8,52 % για τα λοιπά σιμιγδάλια. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ο επίδικος κανονισμός βασίστηκε στη γαλλική διαδικασία που παράγει εκτός από σιμιγδάλια, άλευρα και πίτυρα, βλαστούς αραβοσίτου για τους οποίους δεν υφίσταται αγορά και οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως άχρηστα προϊόντα και, κατά συνέπεια, ως μη δικαιούμενα νομισματικών εξισωτικών ποσών. Η κατάλληλη διαδικασία παραγωγής πρέπει να είναι η διαδικασία παραγωγής των εγκατεστημένων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και στις χώρες της Benelux μύλων, η οποία επικρατεί και στην Κοινότητα και είναι οικονομικώς προσφορότερη, διότι επιτρέπει να παράγονται, αντί των βλαστών, άλευρα από εξαγωγή βλαστών και έλαιο από βλαστούς για τα οποία υφίσταται αγορά και τα οποία, κατά συνέπεια, δικαιούνται νομισματικών εξισωτικών ποσών.

31 Η Επιτροπή κάνει διαφορετικό υπολογισμό, αναφερόμενη σε μια μέση διαδικασία παραγωγής που στηρίζεται όχι πλέον στη γαλλική διαδικασία παραγωγής αλλά σε άλλους αριθμούς που έχουν καθοριστεί υπό το φως της απόφασης που εκδόθηκε στην προαναφερθείσα υπόθεση 4/79. Ο υπολογισμός αυτός επιτρέπει να διαπιστωθεί διαφορά ύψους μόνο 4,3 % σε σχέση με τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που ισχύουν για τα σιμιγδάλια που προορίζονται για τη βιομηχανία ζυθοποιίας, διαφορά που προφανώς είναι μικρότερη όσον αφορά τα λοιπά σιμιγδάλια, λόγω του γεγονότος ότι τα νομισματικά εξισωτικά ποσά που ισχύουν γι' αυτά είναι υψηλότερα.

32 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή, όσον αφορά τη διαδικασία παραγωγής στην οποία αναφέρεται, δεν έκανε παράνομη χρήση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει αναφερόμενη σε μέσες τιμές που αφορούν την οργάνωση της διαδικασίας αυτής και ιδίως λαμβάνουσα υπόψη τους βλαστούς αραβοσίτου, εφόσον από τα στοιχεία που παρέσχε η Επιτροπή αποδεικνύεται ότι υφίσταται αγορά για το προϊόν αυτό.

33 Έτσι, απομένει να εξεταστεί αν, ενόψει των προηγουμένων σκέψεων η διαφορά του 4,3 % μεταξύ του ύψους των νομισματικών εξισωτικών ποσών που ισχύουν για τα παράγωγα προϊόντα και αυτών που ισχύουν για το βασικό προϊόν πρέπει να θεωρηθεί ως υπερβολική.

34 Σχετικά πρέπει να παρατηρηθεί ότι η διαφορά μεταξύ των δύο ποσών που συγκρίνονται στις αποφάσεις 4/79 (σχετικά με τους κανονισμούς 1910/76, 2466/76 και 938/77) και 109/79 (σχετικά με τον κανονισμό 938/77), και η οποία προκάλεσε τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Νοεμβρίου 1980, ήταν περίπου 30 %. Στην υπόθεση 145/79 (σχετικά με τον κανονισμό 652/76), η διαφορά ήταν περίπου 12 %, αλλά είχε αλλοιωθεί λόγω του τρόπου καθορισμού του νομισματικού εξισωτικού ποσού για το άμυλο, το οποίο είχε υπολογιστεί με βάση την τιμή παρεμβάσεως για τον αραβόσιτο χωρίς να έχει αφαιρεθεί απ' αυτή το ποσό της επιστροφής λόγω παραγωγής του αμύλου. Αντιθέτως, αν, σύμφωνα με την απόφαση που εκδόθηκε από το Δικαστήριο στην υπόθεση αυτή, ο υπολογισμός στηρίζεται επί της τιμής παρεμβάσεως για τον αραβόσιτο, μειωμένης κατά το ποσό της προαναφερθείσας επιστροφής, το νομισματικό εξισωτικό ποσό που θα οριζόταν για το άμυλο θα ήταν αναγκαστικά υψηλότερο, πράγμα το οποίο θα αύξανε, επίσης, την προαναφερθείσα διαφορά.

35 Υπό το φως του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, επιβάλλεται να κριθεί ότι η διαφορά του 4,3 %, που θα μπορούσε να διαπιστωθεί στην προκειμένη περίπτωση στο πλαίσιο της διαφοράς στην κύρια δίκη, είναι ασήμαντη.

36 Η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να ανατραπεί από το επιχείρημα ότι η ζημία που υπέστησαν οι εγκατεστημένοι σε χώρες με ισχυρό νόμισμα επιχειρηματίες είναι, στην πραγματικότητα, πολύ μεγαλύτερη λόγω του γεγονότος ότι οι τελευταίοι θίγονται από μια « αρνητική » διαφορά, ενώ, αντιθέτως, οι εγκατεστημένοι σε χώρες με μη ισχυρό νόμισμα παραγωγοί επωφελούνται κατά την εξαγωγή των παράγωγων προϊόντων αραβοσίτου από μια ισοδύναμου μεγέθους « θετική » διαφορά. Πράγματι, αν το επιχείρημα αυτό λαμβάνονταν υπόψη, το αποτέλεσμα θα ήταν η αισθητή επίσης αύξηση της διαφοράς για την οποία πρόκειται στις προαναφερθείσες αποφάσεις και, επομένως, δεν θα μεταβαλλόταν η σχέση μεταξύ της διαφοράς αυτής και της διαφοράς που θα έπρεπε να διαπιστωθεί στην προκειμένη περίπτωση.

37 Η πιο πάνω διαπίστωση δεν μπορεί να μεταβληθεί από το επιχείρημα της προσφεύγουσας στην κύρια δίκη, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δαπάνες μεταποιήσεως της πρώτης ύλης σε παράγωγα προϊόντα οι οποίες είναι μεγαλύτερες για τις γερμανικές επιχειρήσεις διότι πραγματοποιούνται, σε ισχυρότερο νόμισμα. Πράγματι, ανεξάρτητα από το ζήτημα αν το επιχείρημα αυτό είναι νομικώς βάσιμο, η επιρροή ενός τέτοιου παράγοντα στη διαπιστωθείσα διαφορά του 4,3 % δεν μπορεί παρά να είναι, εν πάση περιπτώσει, αμελητέα.

38 Επομένως, ενόψει των προηγούμενων σκέψεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από την εξέταση του κανονισμού 3013/80 δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

39 Από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα συνάγεται ότι παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

40 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Finanzgericht Hamburg, με Διάταξη της 6ης Ιανουαρίου 1984, αποφαίνεται:

Από την εξέταση των κανονισμών της Επιτροπής 746/79, της 11ης Απριλίου 1979, περί τροποποιήσεως ορισμένων νομισματικών εξισωτικών ποσών στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 95, σ. 3) και 3013/80, της 21ης Νοεμβρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 2140/79 όσον αφορά ορισμένα νομισματικά εξισωτικά ποσά, καθώς και του κανονισμού 2803/80 όσον αφορά ορισμένες επιστροφές λόγω εξαγωγής στον τομέα των σιτηρών (ABl. L 312, σ. 12) δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος τους.

Bosco Due Κακούρης

Pescatore Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Οκτωβρίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο προεδρεύων

G. Bosco

πρόεδρος τμήματος